

Първият български ветеринарен лекар в САЩ от Гоце Делчев с наградата на ВМРО, живее с девиза „Ако ми кажете, че не съм македонец, ви вадя едното око, че не съм българин - и двете“

67-годишният неврокопчанин през 1968 година нелегално преминава границата с Гърция, десет години по-късно в Детройт създава Института по история на българската емиграция, който носи името на разстреляния му баща Илия Тодоров Гаджев

Депутатът Борис Ячев, кметът Владимир Москов и зам. кметът Валери Сарандев /отляво надясно/ бяха сред гостите на връчването на номинацията „Будител на годината“

д-р Иван Гаджев

67-годишният неврокопчанин д-р Иван Гаджев получи тазгодишната престижна номинация на ВМРО - Гоце Делчев „Будител на годината“. Статуетка

връчи на традиционното пето поред тържество в Гоце Делчев пиринският депутат Борис Ячев. Иван Гаджев се появи в залата в национална българска носия, с което за пореден път доказва своето голямо родолюбие. Кметът на Гоце Делчев Владимир Москов, заместникът му Валери Сарандев, учители, политически лидери и много членове на ВМРО поздравиха д-р Иван Гаджев, което за него е едно голямо признание за творческата и изследователската му дейност, на която е посветил близо 40 емигрантски години зад Океана.

Д-р Иван Гаджев е роден през 1937 година в Гоце Делчев. Неговият баща Илия Гаджев, народен учител и деятел

на ВМРО, е убит без съд и присъда през октомври 1944 година, след което е бил заробен в прочутата яма в село Добринище. Семейството му е подложено на системно прес-

ледване, а на Иван Гаджев след завършването на неврокопската гимназия е забранено да продължи образованието си във ВУЗ. Въпреки пречките през 1967 година той завършва с отличие Висшия ветеринарномедицински институт в София и започва работа по специалността си в ТКЗС-тата на община Сатовча. Преследван и унижаван от властите, на 3-ти юни 1968 година д-р Иван Гаджев преминава нелегално българо-гръцката граница и става политически емигрант. На 21 декември същата година е вече в САЩ, в град Детройт, щата Мичиган, където става първият български ветеринарен лекар в Америка. Там той открива собствена ветеринарна клиника, която функционира успешно от 1974 година до пенсионирането на доктора през 2002 година. В продължение на близо четири десетилетия наред с успешната си професионална дейност д-р Иван Гаджев участва и в дейността на Македонската патриотична организация в САЩ, Канада и Австралия и е избран за секретар на нейния Централен комитет. В далечна Америка неврокопчанинът продължава да живее

с болките и надеждите на сънародниците си от България и родния Гоце Делчев. Особено много се вълнува от непрестанните опити на централите на чуждите държави да фалшифицират историята на България и да ограбват безсрамно националната идентичност на българите от Македония, намерили своята втора родина като емигранти в Америка. Именно това амбицира Иван Гаджев да започне сериозна научна и изследователска дейност за съхраняването на историческата истина за съдбата на българите-емигранти, което става причина през 1976 година да създаде в Детройт Института за история на българската емиграция, който носи името на баща му Илия Тодоров Гаджев. В продължение на тридесет години Иван Гаджев прекосява огромните разстояния на американския континент от Детройт и Чикаго до Ню Йорк, Индианаполис и Сент Луис за срещи с най-известните дейци на българската емиграция, да записва техните спомени, да събира и съхранява стотици и хиляди документи за живота и съдбините на българските емигранти в Америка. Неврокопчанинът Иван Гаджев успява да издири и закупи повече от 30 000 тома книги на български и други езици, посветени на различни аспекти от българската история и на историята на Америка и на българите-емигранти в САЩ и Канада, създа-

вайки най-голямата научна библиотека в чужбина. Сега в огромния фонд на института на д-р Иван Гаджев се пазят повече от 300 000 страници от важни документи за създаването на първите български черкви и училища в Америка, за дейността на първите български емигрантски организации, за съдбата и достойнствата на стотици българи, постигнали забележителни успехи в чужбина като талантиливи учени и изобретатели, хора на изкуството и литературата, разнесли славата на българския гений далече от България.

Изключително важен е фактът, че след демократичните промени през 1989 година д-р Иван Гаджев донесе събраното огромно книжовно и документално богатство в България, за да бъде предоставено на българските учени. Още по-важно е, че той построи за нуждите на Института по история на българската емиграция голяма и модерна сграда в родния му Неврокоп, който става седалище на сериозна научна институция, която освен на българските историци да бъде на разположение и на чуждестранните. През лятото на 2003 година д-р Иван Гаджев издаде първия том на своя забележителен труд „История на българската емиграция в Северна Америка“. В печатницата е и вторият том на изследването, в който се анализира животът на българската политическа емиграция след Втората световна война до 1989 година. В момента авторът работи върху третия том на мащабното си изследване, посветен на най-новата вълна на българската емиграция в наши дни. Освен посочената трилогия д-р Гаджев е издал през последните години още пет книги с аспекти от най-новата българска история. От няколко години д-р Иван Гаджев живее и твори в родния си Неврокоп. Неговият девиз, съхранен и пазен през годините, е „Ако ми каже някой, че не съм македонец, ще му извадя едното око, ако някой ми каже, че не съм българин, изваждам му ги и двете!“

КРАСИ ТЕРЗИЕВА